

Bilag 0. Ordforklaring

Forklaring på en del forstlige termer der bl.a. benyttes i dette planforslag:

<i>Afdrift</i>	Fældning af hele bevoksninger eller dele af bevoksninger, når træerne er hugstmodne. Omtales også som renafdrift.
<i>Bevoksning</i>	Oftest ensaldrende træer på et afgrænset areal. Betegner en behandlingsenhed i skoven.
<i>Bonitet</i>	<p>Et udtryk for en træarts vækstevne på en given lokalitet. Boniteten fastsættes ud fra forholdet mellem alder og højde, og når det er gjort, kan man for alle aldre beregne gennemsnitsværdier for diameter, vedmassetilvækst mv. En høj bonitet betegner en god vækst, en lav bonitet betegner en langsom vækst.</p> <p>De mest betydende træarter udgør hver især en driftsklasse. En driftsklasse kan også være en samling af træarter med sammenlignelige egenskaber eller af meget begrænset betydning. F.eks. driftsklassen "Andet Løv", hvori alle løvtræarter uden større økonomisk betydning samles.</p>
<i>Etageret skov</i>	Bevoksning med træer i flere højder. Overetagen indeholder hovedtræarten. I lysåbne bevoksninger opstår der ofte en underetage af til dels selvsåede træer og buske på nogle få meters højde. Det økonomiske udbytte kommer helt overvejende fra overetagen, men øvrige etager er normalt velsete, fordi de beskytter jordbunden, er til gavn for flora og fauna og giver et mere varieret skovbillede til glæde for publikum. Etageret skov ses ofte i eg, men kan også være målet ved <i>plukhugst</i> drift.
<i>Foryngelse</i>	Bruges om den situation hvor en bevoksning enten skal fældes og erstattes af en nyplantning eller forynges sig selv (<i>selvforyngelse</i>).
<i>Foryngelsesarealer</i>	Bevoksninger der skal <i>afdrives</i> eller <i>selvforynges</i> samt åbne arealer der skal ændre anvendelse, eksempelvis tilplantes.
<i>Græsningssskov</i>	<i>Naturskovsstrategien</i> indeholder retningslinier for en særlig driftsform med denne betegnelse. Retningslinierne indebærer blandt andet at <i>hugsten</i> sigter mod at opnå kraftige, længelevende træer af flere forskellige hjemmehørende træarter, og at arealerne afgræsses af husdyr eller hjorte. Den lysåbne græsningssskov kan dermed være hjemsted for en del af de plante- og dyrearter som er trængte i den øvrige skov.
<i>Ha</i>	Hektar. 1 ha = 100 x 100 meter = 10.000 m ² .
<i>Herkomst</i>	Opriindelsessted for træfrø. Man bruger også ordet <i>proveniens</i> . En <i>bevoksning</i> af rødgran kan f.eks. være af norsk eller tysk <i>proveniens</i> . <i>Proveniensen</i> har betydning for træernes <i>tilvækst</i> , kvalitet og sundhed. F.eks. er <i>tilvæksten</i> hos norske <i>provenienser</i> mindre end hos de tyske. Til gengæld kan en norsk <i>proveniens</i> være mere finknastet.
<i>Hovedskovning</i>	Se <i>hugst</i> .
<i>Hovedtræart</i>	Den vigtigste og normalt dominerende træart i en bevoksning. Evt. øvrige træarter i bevoksningen kaldes indblandingstræarter.
<i>Hovedtræer</i>	De enkelttræer i en bevoksning der har bedst kvalitet og vækst. Hovedtræer bevares til omdriftens afslutning. Fremtidstræer er et tilsvarende begreb.
<i>Hugst</i>	Der findes to hovedtyper af hugst: Tynding og hovedskovning. Tynding er udtynding i mellemaldrende og ældre bevoksninger. En mindre del af bevoksningens træer hugges, dels for at udnytte den løbende <i>tilvækst</i> , dels for at pleje bevoksningen ved at fjerne de kvalitativt dårligste træer. Inden træerne er store nok til tynding, kan det være nødvendigt at udføre udrensning (hvilket betegner fældning af unge træer for at bedre de resterende træers udviklingsmuligheder - betragtes ikke som hugst da der ikke aflægges salgseffekter).

Hovedskovningen finder normalt sted i forbindelse med *foryngelsen*. Hvis hele bevoksningen fældes på en gang, er der tale om *renafdrift*. I nogle tilfælde kan det istedet lade sig gøre at efterlade en *skærm* og plante eller *selvforynge* herunder.

<i>Højstammet skov</i>	Skov hvor alle træer har - eller ventes at danne - en egentlig stamme. Modsætningen er krat eller spredt bevoksning.
<i>Kbm</i>	Kubikmeter. En kubikmeter træ svarer til en massiv terning på 1x1x1 meter. Stående masser (træ "på rod") angives ofte i kbm, medens der ved handel og i regnskabet opmåles og regnes i kubikmeter fastmasse (KFM, salgbar masse).
<i>Kronetag</i>	Træerne i en bevoksning er normalt lige højde. Toppene udgør derfor en slags tag, som medvirker til at danne det særlige <i>skovklima</i> .
<i>Kultur</i>	<i>Bevoksningsetablering</i> ved plantning (i modsætning til <i>selvforryngelse</i>). Ordet bruges fra anlægstidspunktet og indtil træerne dækker hele arealet. Fra da af taler man istedet om en bevoksning.
<i>Kulturbetingede naturtyper</i>	Naturtyper hvis forekomst er betinget af menneskelig påvirkning. F.eks. er enge i reglen et produkt af husdyrs græsning, og deres eksistens er betinget af at græsningen fortsættes.
<i>Kulturskov</i>	Skov som påvirkes og udnyttes af mennesker.
<i>Kulturtræart</i>	Træart der anvendes ved anlæg af en <i>kultur</i> . Plantninger af kun én træart benævnes monokultur.
<i>Kævl</i>	Den største salgbare vare (sortiment) i løvtræ. Plankekævl skæres op til f.eks. møbler. Juncker-kævl, som er træ af dårligere kvalitet, bruges til gulve.
m^3	Se <i>kubikmeter</i> .
<i>Moræne</i>	Bruges i flæng som betegnelse for både moræneaflejringer og morænelandskaber. Morænelandskaber er dannet under istidens ismasser, og moræneaflejringer er det materiale som isen aflejrede eller efterlod. Typisk ret frodige arealer.
<i>Naturskov</i>	Der findes især to forskellige opfattelser af hvad naturskov er. Nogle lægger mest vægt på skovbevoksningens struktur, mens andre finder det er mere afgørende at træerne er genetisk oprindelige. Mens strukturen er et udtryk for hvordan skoven er sammensat af træarter og -aldre, så lægger den genetiske oprindelighed alene vægt på om træerne er efterkommere af tidligere tiders skov på lokaliteten. - I Danmark taler man i højere grad om bevaringsværdige skovtyper end om naturskov. Baggrunden herfor er at et skovareal der falder udenfor den ene af ovenstående definitioner, sagtens kan indeholde naturværdier som det er ønskeligt at bevare eller fremme.
<i>Naturskovsstrategien</i>	Skov- og Naturstyrelsen udarbejdede i 1992 Strategi for de danske naturskove og andre bevaringsværdige skovtyper. Ifølge strategien skal mindst 5000 ha skov udlægges som <i>urørt skov</i> inden år 2000, og mindst 4000 ha udlægges med gamle driftsformer, dvs. <i>græsningsskov</i> , <i>stævningsskov</i> eller en særlig form for <i>plukhugst</i> .
<i>Omdrift</i>	Tiden fra en bevoksning anlægges til den er forryngelsesmoden.
<i>Overstandere</i>	Træer fra den gamle bevoksning som får lov at stå nogle år efter at den gamle bevoksning er forryngtet. Overstandere kan være til glæde for skovens dyr, og de bidrager desuden til et varieret skovbillede. Et antal overstandere efterlades til naturligt henfald og død. Er der mange overstandere, er der tale om en <i>skærm</i> .
<i>Planperiode</i>	Det tidsrum hvor en driftsplan er gældende. Planperioden i statsskovene er 15 år.
<i>Plukhugst</i>	Udtrykket anvendes ofte om særligt naturnære dyrkningsformer. <i>Naturskovsstrategien</i>

indeholder retningslinier for en særligt ekstensiv form for plukhugst. Retningslinierne indebærer blandt andet at udvalgte træer efterlades til naturligt henfald og død, og at *hugsten* skal fremme en skov bestående af flere træarter og -aldre i blanding. Derved øges forekomsten af levesteder for flere af de dyre- og plantearter som kan være trængte i den øvrige dyrkede skov.

<i>Proveniens</i>	Oprindelsessted for træfrø. Et andet ord er <i>herkomst</i> .
<i>Pyntegrønt</i>	En fælles betegnelse for <i>juletræer</i> og klippegrønt. Klippegrønt er grene af længde på knapt en meter, oftest af nobilis eller andre ædelgranarter, som bruges til dekorationsformål. Danmark er en af Europas førende pyntegrønteksportører.
<i>Rand</i>	Kanten af en <i>bevoksning</i> ud til et åbent areal. Vækstforholdene - lys, varme, fugtighed osv. - i randen er ofte en mellemform mellem skoven og det åbne land. Ved randen påvirkes træernes vækst, idet de bliver lavere og får kraftigere sidegrene ud mod lyset. Det kaldes randvirkning. Inde i skoven kan der opstå rande hvis to nabobevoksninger afviger væsentligt i højde.
<i>Rodhalsen</i>	Det sted på træet hvor roden bryder jordoverfladen og bliver til træets stamme.
<i>Selvfornyelse</i>	<i>Foryngelse</i> af et areal ved at fremspiringen fra de gamle træers frø udnyttes. Fremgangsmåden omfatter ofte jordbearbejdning og i løvtræ også hegning. Metoden er især brugbar i bøg, og den har flere fordele. Den er relativt billig, fordi man får planterne gratis. Den er økologisk fordelagtig, fordi <i>skovklimaet</i> bevares i modsætning til et areal hvor hele bevoksningen afdrives på en gang. Endelig indebærer selvfornyelse langsommere ændringer i skovbilledet end andre former for fornyelse. Nogle træarter egner sig ikke til selvfornyelse, mens andre forynger sig så villigt at det giver problemer, f.eks. på naturarealer.
<i>Skovklima</i>	Skoven har sit helt specielle klima, fordi der i skoven sammenlignet med det åbne land er mindre blæst, mindre temperaturudsving, højere luftfugtighed og derfor bedre vækstvilkår for træerne.
<i>Skovning</i>	Fældning og opskæring af træer til salg.
<i>Skovpart</i>	De administrative enheder som et skovdistrikt er opdelt i. Hver skovpart administreres af en skovfoged.
<i>Skærm</i>	Spredt stående, ældre træer, som til en vis grad beskytter en <i>selvfornyelse</i> eller plantet <i>kultur</i> mod frost og fremspiring af ukrudt. En skærm fremkommer ved at en relativt stor del af træerne i <i>bevoksningen</i> hugges på en gang (skærmstilling). Derved sikres der lys til skovbundens planter. Ikke alle træarter kan tåle skærmstilling på <i>foryngelsestidspunktet</i> .
<i>Sortiment</i>	Type af salgseffekter, f.eks. plankekævlere eller cellulosetræ.
<i>Stævningsskov</i>	En historisk driftsform som i reglen skulle sikre bøndernes forsyning med gærdsel til fremstilling af hegn samt bidrage til forsyningen med brænde og gavntræ til husholdningerne. Driften udnyttede flere træarters evne til at sætte støds kud (skyde igen fra stubben) og bestod i med få års mellemrum at nedskære de nye støds kud. En række lys- og varmeelskende dyre- og plantearter trives godt i stævningsskoven, og derfor indgår det i <i>Naturskovsstrategien</i> at stævningsskoven genindføres på udvalgte lokaliteter.
<i>Stående masse</i>	Massen af de stående træer. Opgøres normalt i <i>kubikmeter pr. ha</i> .
<i>Tilvækst</i>	Træernes tilvækst målt i <i>vedmasse</i> .
<i>Tynding</i>	Se <i>hugst</i> .
<i>Tømmer</i>	Den største salgbare vare (<i>sortiment</i>) i nåltræ. Korttømmer er afkortet til en fast længde, mens uafkortet tømmer normalt er hele stammen. Tømmer er træ af bedre kvalitet og opskæres især til konstruktionstræ, som anvendes ved bygning af huse.

<i>Underskov</i>	Træer og buske som vokser under <i>hovedtræarten</i> . Se <i>etageret skov</i> .
<i>Urørt skov</i>	Fællesbetegnelse for skov der friholdes for indgreb fra et givent tidspunkt.
<i>Vedmasse</i>	Rumfang af den del af et træ der er over jorden (fraregnet grene under en vis diameter).
<i>von Langen, Johan Georg</i>	Tysk forstmand. Kom 1763 til Danmark på foranledning af overjægermester C. C. von Gram for at udarbejde driftsplaner for kongens skove. Udarbejdede i perioden 1763-1770 en plan for kongehusets skove i Nordsjælland, der imidlertid blev udsat og senere opgivet. Betragtes alligevel som det ordnede skovbrugs fader i Danmark, fordi han introducerede flere af de dyrknings- og planlægningsprincipper som dansk skovbrug i hovedsagen er baseret på. Døde i 1776 i Gentofte sogn efter flere års sygdom.